

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI - PARÆ, ET S. LUCAE
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
mane discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-tertia
mensis Novembri, anno Domini M. DCC. L V.

M. JOHANNE-NICOLAO MILLIN DE LA COURVEAULT,
Doctore Medico, Præside.

An Parisinis Variolarum inoculatio?

I.

DESINÉT-NE tandem in urbe vastissima luctum spargere &
horrendos timores variolarum populabunda lues? Ita-ne vero mol-
liùs & mitius, sub Artis imperio, sua tempora peraget morbus, qui uni-
versos cujuscumque aetatis mortales, fatali quâdam necessitate, in-
volvit, qui decimam generis humani partem demet, quo pericu-
lofus ægrotant magnarum urbium incolæ? Ut mali ferociam retun-
deret, intentatum nihil reliquit conservatrix illa humana incoluntatis Medicina.

A

Compertum est variolas unum quidem esse sui generis morbum, sed tam diversorum symptomatum feracem, tam multiformem in variis suis speciebus, quam in diversis eiusdem speciei periodis. Hinc excogitatum uni morbo diversum Medicinae genus. Hominum millia ab orco & ab omni variolam, et sic. Secundum.

(a) Epidem. Lib.
1. Charter, Tom.
2. PSE. 32.

(b) Quæst. Med.
An variolæ inocu-
culare nefas? *Præfatio M. Clau-
dio de la Virginea de
Frescatibus*, anno
1723 q. III.

morbi facie atque indole, adornatas methodos, malo devincendo impates sepe
sæpius fuisse inventas? (b) *Si certa est, variolæ curandi methodus*, dicas velim cur,
morbo Parisiis desæviente, metus acer omnes invaserit? Cur ne contagia
mala lædant, tam anxiè caveant Parisini? Nónne sæpius quām in quolibet
morbo, præter omnium exspectationem. Medicum insim, fallente rursum, si

(c) De Medic. Lib. 2. c. 10. pag. 79.
ægrotans ex improviso de medio tollitur? Nonne frequentius huc tota recedit Medentis industria, ut *Celsus* jubenti (c) *aneips potius experiri remedium quam nullum*, obsequatur? Confluent, heu! nimiopere Parisiis variolæ & ægros necant suppurationis stadio, licet præcesserint è brachio, è sphæna sanguinis detractiones, licet vomitorii & purgantibus, non una vice, corpus vèrsum sit. In purpureis variolis mali viæ effera, potentior Arte, antiphlogisticam & anti-septicam ridet therapeiam. In illis quæ sunt de crystallinaria familia, plerumque dolent Medici irrita inveniri cardiaca, narcotica, cuti applicata vesicantia, & alia exquisitissimi artificii remedia. Num istud Medicos confiteri pudeat, quasi Artis inde vilesceret opera? Ad sanationem proportion quædam inter Naturæ vires, Artis auxilia, atque iudicantes causas intercedere perpetu debet: hæc sublatæ penitus, optimam Medendi Methodum inanem esse nihil mirum. Hæc cum probè sensisset *Celeberrimus Boerhaavius* (d), aliiquid in ordine medendi desiderari hæc tenus de variolis concludebat: ratus interim variolosum (e) stimulum auferri posse correctione per specifica, vel methodo universalí antiphlogistica. At utraque methodus, verecundus dico, haud tuta est, nec Naturæ confona. Aliunde hæc remedia catenas tantum necesse videntur hosti non victo, nec à spontanearum variolarum novo insultu immunitatem præstant. Medicorum igitur industria, hæc nostræ ætate, aliorum fæse convertere cœpit, ut aptiora invenirent huic pesti debellandæ auxilia.

(1) Am. 572.

Ab eo tempore, quo caput exercere coepérunt (*f*) in Europâ variolæ, hæc assi-
dua docuit observatio. ^{1°} Universi cujusque etatis mortales, trigesimo forsan
excepto, variolis corripiuntur. Nec contagii fugâ, nec servatis hygiatricis le-
gibus, nec remediis ullis arceri potest variolarum insultus. ^{2°} Qui pestem
variolosam semel sensere, nunquam, aut rarissimè eadem in posterum
conflictantur. ^{3°} Insita huic aut illi homini ad variolas suscipiendas dis-
positio, nullâ aliâ ratione, quam per ipsas variolas, potest expiari. ^{4°} Be-
nignæ sunt, vel malignæ variolæ. Benignæ in puerili etate sana observan-
tur, si simul non concurrat prava aliqua aeris constitutio; si anni placida
temperies, loci oportunitas & cætera conspicere faventia (*g*). His variolis cerio me-
debitur nutricula: Naturâ totum opus sibi vindicante. At aliâ etate, alio habitu,
aliis temporibus in malignarum castra transeunt variolæ (*b*). Ha vel peritioris
Medici eludent artem. Non jam perinde Natura sui juris est. Operæ igitur
preium erit inquirere an inoculatio variolas conferens, remotis priùs quæ
nocere queunt, & selectis quæ magis favent circumstantiis, optima foret variola-
rum spontanearum Medicina; ut si variolas multis Parisinis effugere non licet,
illas saltem mitiores & sine discriminé contrahant? Pulcherrima sanc rei confide-
ratio. Erecti omnium in novum artificium animi convertuntur. Prudentes timent

(g) Quest
Medica. *An var
inculare nefas* [
§. III.

(b) *Ibid.*

Medici ^{ne} approbantium elogiis nimis confisi nocuam admittant operationem ; ne improbantium vituperiis male deterriti salutarem repudient Medicinam. Non nullos in diversa proflus traxi inoculatio ; fervent partium contentiones , & magnis animorum pugnatur ardoribus. Verum si qua sit inter Medicos opinionum dissensio , nulla est voluntatum. Par omnes civium & humanitatis amor inflamat , par veritatis studium , pares ad Artem promovendam impetus. Quare non timeamus eos offendisse , quorum sententiae adversari nos profitebimur. Nostram disputationem sine cuiusquam invidia , uni veritati patrocinari , uni civium utilitati propicere sentient.

I. I.

VARIOLÆ , irriso omni Naturæ & Artis molimine , ex iis quos invaseré , (a) decimum-quartum quemvis occidunt , & septimum quemlibet , si truculenter seviat aliqua conffitio epidemica. Imò plures certa morti devoventur victimæ , si morbi curatio imperitis concreditur , qui nescii varios casus , ad suas causas revocare , eamdem medelam promiscue adhibent morbis omnibus eodem nomine insigniti. Num erit malo ferociori modus , quamdiu circumstantiarum non oportunarum accellione , veneni variolæ copia augebitur , ejusdem stimulo vires addentur ; efferum in modum incitabuntur aut retundentur salutaria naturæ conamina ; aut quamdiu cum febre innocua & salutari , simplex si fuerit , alieni sociabuntur , fœdere pessimo , morbi ? Variolis decumbentes adulti magis periclitantur. Nam in confluentes aut in discretas variolas malis moris incurtere solet ; tum quod vivendi rationem teneant vulgo parum ordinatum , tum quod , eârte , humores à blanda crasi deflectant , & strictrior adsit solidorum compages. Menti periculorum conscientia vivida de vita incutitur timor. In feminis vultus honos , quem foeda lues temerare solet , timorem geminat. Anjimi autem curæ & curarum acerba comes mœstitia , effictu certo , modo licet parum intellectu , excretionem quæ per cutem fit , intercipiunt , atque in agrotantis perniciem , à peripheria ad corporis centrum liquida urgent. In familiis nonnullis , quibus ob peculiarem humorum diathesim plùs periculi involvunt variolæ , ubi implicitum morbo se quisque vider , quasi morti damnatus effet , mesto corde consanguineorum funera respectans , fatum accelerat. Morborum ætiologia perito mirum non videbitur plethoricos , robustos , variolis purpureis corripi ; natura autem imbecilliores in crystallinas incidere. Non mitiorenum morbum sperabit , quoties variolosa lues corpus alienâ jam labe tactum obfederit. Ex improviso adsunt nonnunquam variolæ , post graves in rerum non natura- lium usi commissos errores ; qualia sunt ciborum ingurgitatio , liquorum spirituorum abusus , vigiliae , studia literarum longius protracta , exercitia immoderata , Venus nimis culta. Hæc cùm saburram producant , humoribus acri- moniam concilient , vim vasorum in liquida contenta intendant , aut debilitent , parum oportund cum erumpentibus variolis concurrent. Nec oportuniū mulieri gravidæ aut puerpera contingit morbi vis incurrens. Æstatis fervente astu , præsertim humidum simul si fuerit cælum ; pessimi moris seviunt variolæ ; ichore crudo diffuentes pustulae nigrescent & maculis nigris intersperse conspiciuntur. Perflante diu Boreâ aut Aquilone , secca valde & frigida tempestas , quæ solidorum corporis vim elasticam adauget , humoribus densitatem inflammatoriam inducit , potis est (b) generare variolas quæ sint de purpurearum genere. Sub atmosphera frigida & humida , inhibita per- spiratio insensibilis natales concedit (c) febribus catarrhalibus , & morbis omnibus qui à colluvie serosa , acri & vix emendabili oriuntur ; quæ tunc comparent

(a) *Jurin. Relat. des succès de l'inoculation* , pag. 14. Lettre du même au Doct. *Cotes de Werbi*.

(b) *Observat. de Aere & Morbis Epidem. Autovra Joh. Huyghem. Conffit. an. 1734.*
(c) *Ibid. Conffit. ann. 1735 & ibid. passim.*

4

(a) Observ. de variolæ, (a) in crystallinarum censum transiliunt. Nullum aliud cauſa, in caput
oere & morb. epidem. Autore Joban. Huygham, const. anno: 1739, 1741, 1744, 1745, & 1747.
exitiales ita variolas disseminat, quām prava constitutio epidemica. Hac desæ-
viente, contagiosæ magis fiunt variolæ, funera funeribus cumulantur: per-
inde est, si tunc aer pustularum confluentia conductus, aut veneno subtiliori
ægrotantes jugulet. Sed frequentius tunc pereunt variolis laborantes ex adjuncto
epidemica regnantis morbo; sive illa constitutio febres inflammatorias, putridas
aut malignas pariat. In tanta caufarum lædentium energia, earumdem quando-
que obscuritate, in variantium & oppositarum indicationum conſpiratione, ni-
hil mirum incertam morbi complicati stabiliri diagnostim, infidam erui prognosim,
inefficacem adhiberi Medicinam.

Porrò tot caufarum periculis objeeti maximè proponuntur urbis Parisinæ incole-
dere & morb. Ibi, frequentius quām rure, adultos invadunt variolæ. Num in cautelas usurpari fo-
litas, ut contagium arceatur, istud erit refundendum? Nōnne etiam à minori atmos-
phæra Parisinæ energia repetendum? Illud certum est: qui pravâ grasseante variolarum
epidemiam, sece contagio subducturi, rus petunt, ibi sæpiissime statim variolis corri-
piuntur, quibus movendis mindù actuosa atmosphæra Parisina, tunc temporis
fuisset. Parisinis debiles existunt fibra; orti nempe ex matribus quæ otio & mol-
litie diffluentes, ac frequentiori partu debilitatæ prolem debilem infirmo in cor-
pore generant. Nativam debilitatem augent puerorum mollis & delicata institutio,
adulorum vita deset & inexcitata. Neque, hæc vitia emendare valet, ut in aere
rusticano fit, atmosphæra Parisina. Hæc, magnarum urbium ritu, particulis salino-
sulphureis, quæ ex tot hominum animaliumve corporibus, ex tot latrinis, simili-
ve putrefactis erumpunt, contaminata; tot viarum perpetuò humidarum tetricis
vaporibus, tot fumis caminorum fecta densissimam nubem exhibet urbi superex-
tentam, quâ velut vaporum balneo immersi Parisiorum incola. Tot concurren-
tibus debilitatis caufis, morborum cohortem urbi incumbere qui mirabitur? Si-
(b) De Medic. lib. 1. c. 3. p. 31. quidem Celsi monente (b), omnibus morbis obnoxia maximè infirmitas fit. Sed ut alia
nunc omittam, num aliunde deducendos putes tum affectus nervosos Lutetiaz
adeo familiares, tum spasmos, qui in morbis parunt tot anomalias Veteribus haud
observatas? Non aliam agnoscunt caufam febres illæ, sub nomine febrium mali-
gnarum adeo infames. Ex eodem fonte scaturiunt crystallina variolæ quæ febres
malignas in multis referunt; utrimque materiae morbifica in cruditate
contumacitas frangit nullo artificio potest: nam variis modis vellicitæ fibrae nervæ,
tendinum subsultus violatam & dejectam esse solidorum economiam atque liquorum
depravatam temperiem significant. Nec dissimulanda est alia truculentia variolarum
in urbe Parisinâ caufa: scilicet parcius ex vegetantibus, liberalius ex animantibus
dieta; imò, ut nihil convellenda sanitati deficit, ferculis pro eruditio condimento
sunt jura carnium valentiora. Plerisque jamdiu eviluit quidem vini abusus; at illis,
pro vino, in deliciis sunt liquorum ardentium, & feminis Caffé decocti potus.
Gratis illis venenis, crasim quasi scorbuticam humores induere nemo negaverit.
Hinc veluti variolosa pestis magnis criminibus clarescere gestiret, viles animas
exosa, stragam maximam edit tum inter splendidores, qui deliciis circumfluunt,
tum inter media sortis homines quorum corpora vitiariunt desidia atque luxuria (c).
(c) lib. 1. p. 32. O fortunata Lutetia, si variolarum insertionem, ejus arte dirum malum mansue-
fcere dicunt, maturius excepis! Quot sunt hominum vitæ, in medio cursu recisæ
ex anno 1723, quo tempore allata primum intra mœnia nova Methodus! Quot
doles amissos cives in publica natos commoda, quos longa manere videbatur
annorum series! Nec tu, Gallia, duobus abhinc annis Serenissimi Delphini horren-
do conculta morbo expalluisseſſ. Ah! desinat tetra lues novis nos terrere periculis!

UT CUMQUE mirandam inveniu atque eventu, variolarum insertionem (a) dixeris, quis primus Auctor invenerit, ignoratur. Nec certior locus unde prima traxit incunabula. In re obscura illud certum est: Theffala mulier Graecorum Religioni addicta & è patria, ubi invalefiebat inoculatio, profuga Constantinopolim novum artificium attulit, circa annum 1673. Nova operatio latuit quidem per aliquot annos, raro & inter humiliores tantum recepta; donec hujus seculi initio, variolarum epidemia lethaliter grassante, nobiliorum domos ingressa, caput timida minus extulit. Publicè tunc Constantinopoli exerceri cœpta est, non quidem à Turcis, qui fati decretis addicti, venienti inalo occurrere nefas putant, sed à Græcis & Armeniis, tunc primū exulta est. Europæ omnes, in hisce regionibus, communī voce, Franci appellati, idipsum fecerunt, successus felicitate in fiduciam excitati. Excellentissimum D. Worthlei apud Turcas Majestatis Britannicæ legatus, nominis hæredem unicum & filium dilectissimum inoculari jussit. Ex hac urbe in Britanniam post aliquor annos redux, in filia quinquenni, circa annum 1718, variolas per insertionem concitavit. Felix operationis eventus, mirum quā multos ad imitationem traxerit! Anno autem 1721, postulante Londinensi Medicorum Collegio, in sex capite damnatis, iussu Regis, instituta sunt feliciter experimenta. Anno sequente, nova operationi, tentaminibus tum privatis innumeris, tum publicis, confirmata, Regia familia committitur. Nec arrectum populorum exspectationem fefellit eventus. Nimurum Rex Clemensissimus & Regina Augustissima perpetuos horrendi mali timores per levioris periculi sollicititudinem redimere maluerunt. In illustri exemplo faustum successum mirati populi, sine ulla formidine, per totam Angliam infisionem celebraverunt, & etiamnum celebrare pergunt. Autumno anni 1754, Serenissimi Principes Henricus, Fridericus & Guillelmus eadē Arte, nec dissimili eventu, variolas contraxerunt. Quintus jam numeratur annus, ex quo nova operatio Generæ, & in Italiâ exercetur; narrant inoculationem in propinqua successivè loca propagatam, ad Batavos, Borussos & Suecios irrepsisse, ac suo nomine totas regiones Boreales implere. Nec Gallia habebit quod exteris regionibus videat. Jam Lutetia, cuius dicituram, ut in ceteris rebus, sic in Medicis agnoscunt Provinciæ, insertionem quam, anno 1723, exhorruerat, benigniori vultu excipere coepit. Vere proximè elapo, Nobilis & Generosus Juvenis operationi, quam paulò antè in infante quinuenni prosperè cessisse viderat (b), feso audacter commisit; Celebrissimo M. Geoffroy, consiliis opus moderante, Lugduni pater-familias, cui dira filium dilectissimum, adulatè natam confecerat, filium unicum superitem inoculationi felici cum successu nuperrimè commendavit. Tantum arriet methodus, qua adversus morbum periculosissimum securitatem offert sine periculo parabilem, nec auro venalem!

In hoc positum est insertionis artificium, ut pus variolosum in corpus sanum per vulnuscula cuti inficta, traducatur. Non temere, non in quælibet obvium, nec omni tempore celebranda est operatio. Ab inoculatione arcendi sunt illi omnes, quibus lues aliqua, aut cacoehymia quævis sanguinem inficit. His aut aliis malis librandi, priulquam ad novum accipendum accingantur. Puellæ, si è ætate sit, quā primâ vice, menses solent erumpere, aut si languidâ chlorositorpeat, pessimo consilio, variolas excitari credas. Cum pueritæ addictus sit morbus variolosus, puerilis atxatas, quæ nec in fr̄a annum quintum constat, nec extra duodecimum excurrit, præ alia quævis ætate, novo artificio subjiciatur. Vernale tempus ad operationem, Parisiis, est legendum. Autumnum minus oportunum censemus; nebulas enim tunc temporis emit-

(a) Insertionis, inoculationis, infusiorum nomenactione operationis metaphoricè dictum est, quia, sicut arboribus fructu in fructu ingratos fructus emendat sapores; sic variolarum insertionis, mitescere variolos morbi acerbitas.

(b) Journi
Oeconomici, mox ad
Iunii.

tere Sequana solet, quibus uda nimis fit atque crassior atmosphæra Parisina. Prudens etiam Medicus respectat paulo ante prægressam aeris temperiem, quæ febres *Sydenhamo* dictas *intercurrentes* generare valet, cùm (a) *acrius gelu* in *Veris pomaria* sese extendit. Febres autem illæ sese in infastum connubium variolis commiscerent. Deum ad inferendas variolas, donec ferociat aliqua epidemia, non exspectandum.

(a) *Thome Sydenhami, Opuscula, Text. 6.*

Prolixo præparationis apparatu opus esse ne opineris. Pueri, ex natura sua, in optimo præparationis statu versantur. Meabilia eorum corpora, blandisque humoribus turgidula ad venenum certius corpore combibendum, ac deinde foras expellendum rite sunt comparata. Satis ergo erit catharsim semel, aut bis movere, ut sic primæ expurgentur viae. Vermes etiam, quibus puerilis ætas divexari solet, eliminandi, si qui sint. Quoties variolosa labi inscindus ex ephesis excesserit, (non enim solis pueris inoculationis beneficio frui concessum est,) aut adultam ætatem jam ingressus fuerit, quo tempore insignior fieri incipit temperamentorum diversitas, tunc compendiosa adeo præparatio non sufficit. Huic mensis unius spatium dicatur, eo scilicet fine, ut quæ pleniori sunt habitu, corpora evacuentur; quæ strictrioris & fortioris sunt compagis, hæc prius laxentur & debilitentur, & quibus calidum ac præservidum ineft temperamentum, iis tum in solidis, tum in fluidis moderata temperies concilietur. Nonnullos aliquando in vitium duxit culpæ fuga (b). Benignioris morbi spe decepti anxiæ nimis præparationi indulgebant; quas tantummodo debilitate oportuisset, vires frangebant. Monendi sunt ergo Inoculatoris præparationem hoc collimare, ut omne periculum à febre variolosa arteatur, non autem ut variola intra corpus suffocentur (c).

(b) *An Account of the preparation and management necessary to inoculation. By Mr. James Barge, c. 9. & seq.*

(c) *M. Tiffot, l'Inoculation justifiée, c. 99.*

(d) *Nonne præstare unicu[m] volens in alteru[m] brachio indigere, eo tantum fine ut materies variolosa corpori intrudetetur?*

Corpore aptè præparato, puer vel juvenis distinctis & boni moris variolis laborans cætera sanus, & quantum fieri potest, sanis parentibus prognatus, inserviendam materiem subministrat. Vulnusculum in summâ cute, uno pollice longum infixgitur, lanceola ope, in utrinque brachii (d) parte media externa, ubi cauteria inurere solemne est. Filum crassiusculum, ex contortis linamenti carpi statinibus conflatum, pure varioloso imprægnatum vulneri immittitur. Plumaceolo sicco cum emplastro circumposito, vulnus fasciâ firmatur. Elapsis quadraginta horis, hæc à vulnera sunt auserenda, & suppuration, ut Artis est, digestivi beneficio promovenda. Primis, à suscepto contagio diebus, lue variolosa infecti, nihil se à statu sano, si vulnera excipias, dejectos sentiunt. Domi tamen & intrâ cubiculum se continere, ac diatam aliqualem observare jubentur. At diem septimum versus, cùm febri suboritur, ac nonnullæ se trudint de cute gemmæ, ægrotantes tunc lecto sunt componendi, ac severiori diatæ adstringendi: dempto omni solidiori alimento, jufcula tentiora & ptifana diluens pro potu sint. Est ubi eruptionem promovere juvat per confectionis de hyacintho pauculum, cum adjectis aliquot infusionis foliorum Thœ cyathis. Febre, quæ duorum dierum solummodo est, penitus fugatæ, & absolutæ semel eruptione, firmior cibus concedendus; qui ex vegetantibus inprimis fit assumptus; nec ita lecto dammentur ægri, ut interdiu surgere non liceat. Auram tamen frigidorem ut vivent, sunt admonendi. Si paulo frequentiores cutem obsideant pustulæ, lectum non relinquit æger, atque strictriorum diatam servet. Ut nihil ex eis quæ methodum rationalem decent, desiderare quis possit, circa morbi finem, sœpius aut rarius pro re nata, alvus cathartis movetur. Vulnera quod spectat, decimo ab eruptione die, quo tempore papulae exsiccari incipiunt, carnes ab ulceris utriusque centro & in omni ambitu sensim crescunt; ita ut, exsiccato penitus ulceri, perfecta cicatrix, vigesimo ut plurimam die, obducatur (e). En simplicissimam variolas conferendū Methodum; quæ ne obvio

(e) *Quoad præparationem, operationem & diatam. Vid. M. Buarini, Traité de la peste, communiquée par l'Inocul. c. 11. 12. 13. & M. Tiffot, l'Inocul. just. art. 6.*

cuius Insitorem se profidenti statim credatur. Sed imperiti Insitoris temeritas ipsius variolis naturalibus periculosior habeatur; eamque multò magis, quam acerrima Adversantium tela, reformidarunt novae Methodi Patroni. Ecquis, nisi Medicus poterit dijudicare num variolas conceptum affligat latens aliquod vitium infectionem prohibens? Ecquis, melius Medico, temporis oportunitatem, & materiam infundam feligat; atati, temperamento, regioni, vivendi rationi diætani ac Medicinam accommodet? Hæc nullomodo contemnit Medicus rationalis, qui non omnia omnibus convenire, atque ex minimis, maximos sœpe successus pendere non ignorat.

I V.

VARIOLAS naturales benignas & artificiales contemplanti unus & idem morbus ex omni parte videbitur. Eadem causas supponit uterque morbus. Nemo variolas concipiet, utcumque contagii hauriendi periculo objiciatur, vel ejus corpori miasma variolosum per Arrem infundatur, si idem careat causa ad variolas prædisponente. Pari ratione causa illa prædisponens iners sopitaque intra corpus jacer recondita, quandiu non accedit causa procatarctica priorem suscipiens. Iisdem symptomatis incedit uterque morbus. Sua sunt utriusque ebullitionis, eruptionis, suppurationis & exsiccationis ordinata tempora. Quod exhalat de corporibus lue variolosa contaminatis seminarium est contagionis, seu Naturæ, seu Arti natales debeant variolæ. Eadem ex omni parte se prodit morbi facies, five naturalium, five artificialium variolarum pustulæ, pus infundendum ministraverint. Licet variolæ nemini parcant, observatione constat tres aut quatuor ex hominibus centum, ab his immunes per totam vitam esse. (a) Ex assumpto pari hominum numero, quibus inficerit virus variolosum, tres aut quatuor variolas non suscipiunt. Demum, si quis variolæ spontaneæ perfunditus, inoculationi subiectatur; vel si alius, mutata vice, variolæ ex insertione passus, camdem denuo operationem subeat, neuter labem oblatam contrahet; neuter etiam variolarum recidivam experietur, et si contagii periculo objectus proponatur.

Illud variolo morbo peculiare competit, ut sit sui ipsius Medicina; sed in variolis communi naturæ viâ acceptis, anceps & periculi plena sœpiissime Medicina; in artificialibus blanda & innocua.

Parisiis, variolæ naturales plerumque sunt de genere confluentium. Purpureas interdum, & frequentius crystallinas observare est. 1º Confluentium insultu ægrotantem urgent terribilia symptomata, qua si peracta eruptione remiserint, suppuratorio studio recrudescent, nova ac pessima ingruunt, præsertim si malignitas adsit. Cutim; quam totam obfedere, pratermodum extendunt inflata pustulæ; hinc nascitur molestum illud, ægros adeo divexans, symptoma, anxietas nempe, ac dolor somnum arcens; in toto corporis ambitu circulatio intercipient, ita ut catarrho suffocativo, aut insultu apoplectico ægrotantem opprimi non oppidò rarum sit. Aliâs tumet horrendam in molem facies, totumque caput. Oculos paulò ante nitentes, vultusque pulchram juventam spirantes, tetro nunc ulcere foedatos miraberis. Undeclino die, ptyalismi, qui in adultis suboriri solet, materia viscida ægro suffocationem intentat. Respiratio per nares nulla fit, per fauces angusta, pustulis has vias obfidentibus; deglutiitio acutè dolet, ore, faucibus, per acrem, causticam salivam exulceratis; urit præcordia æstus ingens, torquent angustiæ summe; mors, aginoso more, immanni tragedia finem imponit. Ab hoc die, plurimis funesto, sospitem ægrum manent exsiccationis pericula; quoties illi squamis duris, spissis, horrida cutis quasi pro chlamyde est, sanies purulenta sub hac venenata *Herculis* tunica latens intra fanguinem regeritur, febrem putridam accedit, ac in ipso salutis portu mortem infert.

Non semel vidimus variolis purpureis correptos, 2º. aut 3º. à prima invasione die, post grayissima symptomata, vi morbi oppressos interire, nullis aut paucis com-

(a) M. Jurin. Rel. des succ. de l'is.

me. p. 9.

Edib. Mead.

Opere. Parisina.

1751. de variolæ

inf. pag. 343.

M. Bousc. Traité de la petite Vérole, communiquée par l'inocul.

c. 3.

M. Guyot. Mémoires sur l'inocu.

parentibus pustulis, nisi quod statim à morte, maculis nigris cutis suffundebatur; quæ totidem erant gangrænae proles, nec indubia signa. Sanguis à putrefactione, omni nexus solitus, & suis finibus contineri nescius, per varios corporis meatus profundebatur; defunctorum cadavera, intra paucas horas, intolerandum spirabant odorem^(a).

Apparatus morbi, in crystallinis, non æquè formidolosus, sed suâ lenitate infidolosus. Pustulae pallidæ, flaccidæ, alternis emergentes & evanidæ, ichore tenui, pellucido & inemendabili turgent. Inter lenia morbi prodentis symptomata, si morbida vis, ad fideerationem apertissima, in cerebrum confluxerit, delirantem illico & mox furentem spectabili ægrotantem, atque horæ momento, expirantem. Si qui funera vitarint, hos sæpissimè manent tabes, in variis corporis partibus contumacia & feada ulcera, epiphora, in infantibus præfertim & in adolescentibus, cum dolore & luminis intolerantiâ, nonnunquam cœcitas; aut saltum in facie lacera ac deformi, tristia partæ victoriarum produntur insignia. Febrem variolam in fonte cauuntur qui tam effera mala in eam refundunt iniqui. Ea, potiori iure, derivarent ab adjunctis complicationum causis. Nam corpori illâpsa contages variolosa, humorum, quibus remisetur, particulas sibi affines in se convertit. Hinc vis vitæ, partibus heterogeneis, quarum Natura impatiens est, irritata, intenditur; ut per febris mechanismum materia morbosâ mota, à sanguine secreta foras expulsa, per cutis aream vesiculos prolixiens, suo tempore in totidem aposthemata convertendas, ac tandem exsiccandas. At cùm impura sint corpora, eò plures humoribus insunt particulæ veneno varioloso assimilandæ. Si vis vitæ intenſior fuerit, aut præ debilitate languat, si in motu abnormes abripiatur, Naturæ criticè quid in hoc morbo molientis salutare conamen interturbari quis mirabitur?

Ab his quæ contemplanti horrorem incutunt, ad lætiorem rerum faciem transire nunc juvat. Elapsi, ab accepto per infectionem miasmatæ varoliofo, sex aut septem diebus, suboruntur symptomata quæ variolas in procinctu stantes solent denunciare. Sed mitia sunt omnia, nec alienis, quæ terreat, symptomatibus stipata. Non tarda sequitur febris, perdurans donec sperata affulgeat pustularum efflorescentia. Quæ erumpunt papulae à se invicem distantes, numero paucæ, interdum paucissimæ. Non suppurationis tempore novæ ingruunt procellæ. Pustulae fastigiatæ, globosæ, ad basim rosaceo colore circumdatae, materie blanda, alba, spissa, cœcta turgida, sensim flavescent, ac tandem exsiccatae in tenues squamulas facessunt. His deciduis, ob mitissimam materia indolem, plana & æquabilis, citra ulla stigma spectatur cutis. Summum reverâ sequiori sexu beneficium, quod sui adeo stent vultus honores intemerati. Morbi benignitatis causa paululum rem penitenti patebit obvia.

(b) Non agum contagia ex absoluta necessitate, sed potius pro habilitate materia, intra quam recipiuntur. Porro corpori puerili, fano & prætate firmo, inferuntur variolæ; aut si adulsi eidem operationi concredantur, in habitum habitui puerorum similem prius deducuntur; hoc est, fluida sic attemperantur, ut paucæ supersint atomi intruso miasmati assimilandæ; dum simul solidis optima tempes conciliatur. Nulla aliena causa, quæ Naturæ laborem geminet, morbum complicat. Placida tempestas, de vitâ securitas conspirant, nec puella tristis ad nomen variolarum contremiscit. Uno verbo ea statuitur corporis conditio, quæ variolas naturales perpetuò beatet, si fieri posset ut corpus æquè ad variolas communi contagio suscipienda compararetur, ac præparari solent qui inoculationem mox subiungunt: sic enim adverfus morbum obfirmantur, ut non solum ferendo malo, sed certissimè vincendo pares sint. Spontaneæ variolæ nihil aliud exhibent, præter luctuosam & irritam oppressæ ab hostili veneno Naturæ decertationem. Hic, jucundo fane spectaculo, cernere est Naturam yí propiâ, atque integrâ, penè dixerim absque certamine, at profecto sine clade vincentem. Tam mirandi artificii fidem, & testimonia postulas? Adeo

(a) Hi responderent se secundum classi Contaminatorum per Massiliens. Vid. obser. & reflex. sur la peste de Marseille.

(b) Gold. Act. Med. Berolin. D. 2. Tom. 2. p. 16.

Non timent Insitores oculorum fidem, ut contra majorem inde hauriant fiduciam. Artificialis morbi benignitatem confirmant instituta ab octoginta annis & amplius per varias regiones, experimenta, non ab Agyrtis & Empiricis, sed à rationalibus, nec inferioris nota Medicis (*). Eorum nemo temere & inconsultò operationi fidem habuit; quibusdam infida primùm vīsa est; omnes vicit rerum evidētia & propria experientia. Tot testium autopartarum scripta, quæ omnium manibus teruntur, eos fuisse viros probos, ab omni decipiendi cupidine alienos, & rerum Medicarum doctrinā præpollentes, testantur. His si nulla fides, eodem jure, fabulæ nobis esse poterunt tot circa morbos à Medicis conscriptæ observations. Ab anno 1738, quo tempore ad fevoriōes Medecinæ leges revocata Methodus, feliciter ac frequentius in Europa exculta fuit; è variis locis, ubi nunc invalescit, singulis ferè annis, prodeunt opuscula, quæ novi artificii securitatem atque utilitatem commendant. In iisdem locis nullus est, quem novērim, Medicus, testis oculatus, qui facta ab aliis prolatā neget, & scriptis publicis rem attenuare tentet. *Richardus Alead*, cuius nomen summa auctoritas, eximio operi, quod de variolis & morbillis conscriptis, libellum de infiſione subnecit: atque recentis artificii se acerrium, & aequissimum vindicem ostendit. Clarissimus *Johannes Huxham*, in auro, quod de variolis opusculo edidit, suam quoque obiter de infiſione tententiam interponit, affirmatque (a), nunc innumeris felicibus experimentis inoculationis utilitatem constare; quidquid ex præconcepta opinione, aut ex invidia adversus operationem nonnulli multistaverint, certum esse variolas, quæ communī contagiū viā, homines invadunt, decies ad minus esse periculōsiores. Narrat (b) peritissimum *Buini*, anno 1750, *Genevæ*, non infīsa nota: homines interiisse, variolis naturalibus trucidatos. Urbem totam ingens luctus & acer timor invaserat. Magno igitur, plausu excepta est nova operatio anno 1751, viginti jam diversæ etatis, homines inoculationi commendaverat; nec ullus vel levissimum vita discrimen fuit expertus (**). Viros sapientissimos moverat profecto antiquissimus apud Sinenses, *Circaſſios*; *Georgianos* inoculationis usus; ad experimenta capienda innumeris apud Turcas successus invitabant; at centies felicissime celebrata ab ipsifem, aut coram ipsi nova operatio omnem hābitantiam atque dubitationem sufluit. Ex 2000 hominibus, qui (c), referente Doctissimo *Browne Langrish*, *Vintonii* & in locis vicinis variolas per induſtriam suscepérunt, duas tantum prægnantes mulieres, quas ab operatione subeundā deterrueran Medicis, perierunt. Anno 1746, assignatum Londini inoculatis *Nosocomium*, ubi sexcentes & amplius facta operatione, faulta fere perpetuò tentamina fuerunt. Anno 1722, ne quis novam operationem exerceret decreto caverant Judices *Baſtonienses*. (d) Aſt anno 1752, ita *Baſtoniæ* debaccha-

(*) *Emmanuel Timon. Epistola ad Iohan. Woodward. Jacob. Pylarin. Nova & tuta variolas excitandi per transplantationem methodus.*
Anon. le Due. Dissert. de Byzantinâ variol. Infusione. Dissertatio Britannica, complectens experientia in se capite damnatis, auctoritate Regia, capta.

Gualter. Harris. Praelect. De la Coste. Lettre sur l'inoculation adressée à M. Dodard

M. Jurin Relation des succès de l'Inoculation précédée d'un Discours prélimin. par M. Nogues. Med. de Paris.

Richardus Mead. De variolar. infusione. Oper. Med. p. 339.

M. BENTINI. Traité de la Pet. Vér. communiquée par l'inoc.
M. GOUVÉ. Mém. sur l'inoc.

21. Lobb. Traité de la Per. Vérole, traduit de l'Anglois.
22. Ch. 12. Med. Paris. 1870. 8vo. 120 pp.

D. Golb. Act. Med. Beolin. 2. Tom. 2. p. 16.
J. Kirkpatrick. The Analysis of inoculation.

J. Kirkpatrik. The Antiviv. or inoculation.
M. Tissot. L'inoculation justifiée.
M. Louis Bourguet. An account of the progress and manage-

M. James Burges. An Account of the prepar. and management necessary to inoculation.

agent necessary to inoculation.

*M. Mary. Journal Britannique. Tom. 7. & 8. &c.
M. Rambé. Mém. envoyé à Genève. Vid. D. D. Fuzini & Tige.*

Novam methodum calculo comprobantem suo celeberrimi
totius Europæ Medicij. Frider. Hoffmannus. Octet. T. 2. p. 55.

totus Europa Medicis. Erat. Erysemannus. Oper. I. 2. p. 33. Hermann. Boerbaevius. Aphor. 1403. Heister. Chirurg. part. 2. c. 15. Celebrissimi Arbutus, Fuller. Hans Sloane.

2. c. 1. *Celeberrimus Armonius*, Fuller, *trans. Sivanne*,
Dodard, Chirac, Helverius, Astrue. Vid. *Lett. de la Coste*,
2. M. Dodard, M. Hellen, Vid. D. Tiffet, *littera. inf. 11c.*

à M. Dodard. M. Haller. Vid. D. Tiffet. L'inoc. just. disc. prélim. M. Pringle. Lettre à M. Hosty. M. Van Swieten. constat

celeb, hunc Medicum novæ methodo suffragari. Fidem faciet
tom, & comm. In Boerhaave, Aph. max in lucem proditurus

tom. 4. comm. in *Boerbaas*. Aph. mex in lucem proditurus.
M. Tronchin.

(**) *Celeb. Burini*, ad Theseos Auctorem scriptis die 24 mensis Octob. proximè clausi, homines centum & sex jam, Geneva.

Octo. proxime eiuspi, nomines centum ex ea sunt, Geneva, per insertum variolas concepisse, & omnes omnino pristinæ
nominis scriptæ effundere. Non dispergitur, sed per se, & in
eiusmodi scriptæ, & non in aliis.

sanitati fuisse restitutor. Non disparem Lausannæ fuisse inoculationis eventum testatur. Eadem epistolæ constat à ecclæ.

*Tronchin, multos Amstelodami, sic Variolas accepisse, qui
artificio urangos liberos prius inde communissemus.*

artificio proprios liberos prius ipse communiquerat.

(a) *Essai sur les fièvres, &c.* par Jean Huxham, traduit de l'Anglois, pag. 171.

(b) *Traité de la Petite Vérole, communiquée par l'inocul. c. 3.*

(e) Annis 1749
& 1750.

(d) *Journ. Bal-*
tan. Tom. 7.

(a) Anno 1750.

batur variolosa pestis, ut duo prope hominum millia meru percussi urbem reliquerint; sepe contagio mortisque subducturi: qui in urbe remanserant adversus pavorem publicum se obfirmarunt, inoculatione, ut sacrâ anchorâ, innixi; nec mediocre illius sensere beneficium. D. *Ramby*, in epistolâ ad D. *Tremblei*, Genevam misâ (a), testatur sepe nongentis hominibus & amplius variolas inferuisse, ac omnes, ne uno quidem excepto, felicissimè ex artificiali morbo convalescisse. Vere proximè elapo, Londonum petuit *Clarissimus M. Hosty*, ut qua de inoculatione narrabantur, exploraret ipse, 250 homines diversæ atatis, coram illo, variolas per Artem conceperunt, omnésque vegeti & alacres ex operatione emerserunt, Pauca hæc ex innumeris, sed recentissima selegi, ut fides magis habeatur. Cœli autem Parisini placida temperatura non infeliciorem spondet in hac urbe recentis artificii eventum. Optimè cœlit inoculatio sub celo Constantinopolitano, quod calidum atque humidum cùm sit, minus oportunum esse videtur febri, quæ putridorum morborum indolem facile contrahit. Non dissimili exitu, Londini atque in aliis septentrionis locis, exculta operatio est; licet sub atmosphæra regionum Borealiū efferi magis obseruentur morbi inflammatorii. Nostram igitur, de inoculationis præstania, sententiam saniori Artis theoriz confonam, tot experimentis assertam, tot testimonii confirmatam adeo non convellent objectiones, ut ab ipsis firmior & certior evadat.

V.

(b) Quæst.
Medic. An Va-
riolas inocula-
re possunt?

A NNO 1723, inoculationi Parisios irrumpere gestienti acerrimum motum est bellum. Tam validâ, tam certâ manu in novam Methodum conjecta sunt tela, ut ferè omnes cum celeberrimo Medico inoculationem repudiante pronuntiarent, *Variolas inoculare nefas* (b). Non erat quidem prudentis Medicis, cui salus publica concreditur, statim proposita indulgere Methodo. Quantumvis Patronis arrideret suis, nova tamen & imperfecta adhuc, & ut in novis experimentis, fieri solet, temere interdum ab imperitis tractata, plūs vice simplici. Infirmitibus malè cesserat. Sentier tamen Vir *Illusterrimus*, nostrâ atate, non eamdem inoculationis fortunam, & tela quæ olim Methodo convellendæ sufficerent, nunc efficiu non tam certo, torqueri; licet melius arma qui tractaverit nemo sit. Sic mea quod mens augurat, præfiguis, ut spero, non fallentibus, benigniore experientur Censem *Clarissimum* nova Methodus suis vitiis expurgata, novis cautelis aucta & innumeris prope experimentis confirmata; quod nobilitandæ inoculationi non parum proficeret.

Nonnulli inoculationis osores, audito novæ Methodi nomine, statim in censuras irrumpunt. Hi, ut placido animo id de quo agitur, explorent atque pensent, rogantur. Alii cauti nimis atque timidi, hominum charitate hominibus nocent. Medicinam, quam insaustam fuisse olim audierunt, usurpare grande piaculum credunt. Verùm, quod horrent periculum dispulit experientia rerum magistra. Ratiociniis ac speculationibus quorundam censura luxuriant. Hi meminerint oportet, 1° in Medicis rebus ac in *Phyiscalis* nihil ferè dari, quod per disputationis & ratiocinii vim convelli non posse videatur; nihilque vicissim, quod per eamdem qualemcumque astrui non possit. 2°. Facta certa omnem ratiocinij impetum eludere. Tota, qua agitur quæstio, de factis est. Facta exploranda, ac fedulò perpendenda. Nonnullis inoculatio insolitum quid in Medicinâ videtur. At non negabunt variolas triplici peculiari notâ insignitas (c), unum esse sui generis morbum, nec ulli morborum classi annumerandum. Temerarium & absurdum, inquiunt, morbum morbo præcavere. Non temerariam dicunt Naturam, cujus notum sat fre-

(c) S. 1. nostris
Tuncos. pag. 2.

Quens artificium in gravissimis morbis præcavendis, mitiores inducendo. Non te-
meraria magis censetur Ars salutaris, quæ Naturam imitata, in chronicis morbis fe-
brem salutarem sæpe sèpius accedit, chronicò morbo sic in acutum mutato. Nec in-
consulti pariter Medici, qui Naturæ observatores & imitatores, ulcera artificialia, seu
cauteria cuti inurere norunt. Urgent: in exemplis allatis, adest morbus, aut mali ali-
qua labes. Sed in nobis latet, supposita cineri doloso, ad variolas dispositio, non aliâ ra-
tione, quâm per ipsas variolas delenda, primâ datâ occasione & alienissimâ excitanda.
Inoculatio aliunde, ob mitissimam variolârum quas confert, indolem, non tam mor-
bus quâm infons remedium haberi debet, seu metuendi hostis prudens cautio. Scrupu-
lum injiciunt ne ab inoculatione frequentiores fiant variolæ, contagiose magis.
Hunc formidinem sublevant, quæ Constantinopoli, Londini & Geneva sunt. Non
queruntur in his locis, ab inoculatione graßari magis variolas cœpisse; vel quia tale
nihil est reformidandum, vel quia, ne lâderent contagia legibus cautum est. Præ-
terea benignæ variolæ, ex natura sua, non sunt adeo contagiose. Nos deterrire
pergunt, dum metum subesse volunt, ne forte simul cum variolâs alius quidam
morbis in sanum corpus transferatur. Pro inani metu mala, pro conjecturis facta re-
censere oportet. *Vix crediderim, inquit Rich. Mead, (a) id unquam fieri ut seminum,*
alterius qui diversa sù natura & genitalem materiam secum ferat commisham. Uicunque autem
res sit, insanus foret Medicus, qui nullo delectu habito, ex quolibet corpore, pus morbidum
sano inferendum extrahere . . . sed plius, meâ opinione, refert in quale corpus infundatur,
quâm de qualiter immatur pestilenta virus. Objiciunt variolâs per Artem excitatis functos,
isidem tamen, communâ naturâ viâ, denuo laborare. Ast fatendum est, id si verum
sit, tam raro uli venire, ut inter mille inoculationem passos, unum vix numeres. Ergo-
ne una, aut forsan altera observatio, incerta, in normam statim ducetur? Neutquam
fanè. Ubi per variolas exhausta est in homine ad hanc febrem dispositio, nec con-
tages, nec ipsa insertio in eodem quidquam simile iterum movere queunt. Huic
veritati nihil detrahunt paucissima, si qua sint, recidivæ exempla. Regulæ generales
*in Medicinâ conficiuntur non ex iis, quæ perpetuò contingunt, sed ex illis, quæ sapi-
fime obſervantur: (b) Vix ulla perpetua præcepta recipit Ars Medicinalis. Sed ecce aliud*
crimen: interit unus aut alter, fatentibus infectionis Patronis, ex mille hominibus,
qui hanc operationem subeunt: porrò si inter hominum quatuor millia, unicus tantum
periret, nemo citra crudelitatis notam, cuiquam variolâs immittere deberet: qui sic de
medio tollit, etiamnum viveret, si incognita jaceret nova methodus. Quotiecumque
infortunium aliquod operationem hanc fequebatur, toties reexploratâ, deprehensum
est culpam omnem temerario Inoculatori, vel incauto inoculationem patienti, esse ad-
scribendam. Sed esto: rea fiet hujus mortis inoculatio. Verum si haec tenus incognitum
fuisset illud artificium, decem hominum millia, quibus vita usurâ frui conceditur,
jamdiu è vivis excessissent. Ut legitime sit oblatâ methodus, fatis est eam ita certam
esse, quâm certa habetur rerum humanarum conditio. Fortuita ad culpam trahere
non æquum est: (c) Quicumque, Medicendi causa, reperta sunt, nonnunquam in pejus ali-
quibus vertunt. Nequid id evitare humana imbecillitas, in tantâ varietate corporum, potest.
Sed est tamen Medicina fides, qua multò sèpius pèrgue multò plures agros, prodeat. Totum
quodcumque in vitâ agitur circa verisimilia versatur; & hoc sensu, (d) Medicina est Ars
conjecturalis. Si absoluta prosperi eventus cognitio, ut ad opus sepe accingerent, requi-
reretur, Medici starent plerumque malorum contemplatores otiosi. Demum, quasi
concretam ab insertis variolâs labem nec Natura, nec Artis auxilia delere un-
quam possent; ab inoculatione, inquiunt, labia incisionum sunt carcinomatosa; in
partibus glandulosis abscessus suboruntur; febres hectice, cachexia inocula-
tionem expertum lentâ morte conficiunt, Immerita sànd damnatur insertio. Ma-

(a) Opera de
variol. inlî. pag.
334.

(b) Aur. Corn.
Cœlii de Medicinâ
lib. 1. pag. 17.

(c) lib. 2.
ib. pag. 57.

(d) lib. præf.
ib. 1. pag. 15.

Ium prius contigisse nusquam reperimus, ex quo recens operatio rerum usu & majori diligentia, in melius fuit revocata. Olim loca membranosa, ad puris insertionem, pertundebantur; recentiori industria, vulnuscula duntaxat in summa cute, cui subjecta pars carnosæ, infliguntur. Abscessus, febres hecticæ non alio fonte fluxisse crediderimus, quā ab anxia nimis preparatione, quā, per jus & nefas sectā venā, aut alvo motā, pabulum protrudendis & elevandis pultulis destinatum subducitur. At non proinus crimen Artis est, si quod professoris sit (a). Inculpandi sunt Inoculatores rerum Medicarum ignari. Sic therapeia Mercurialis initio infamata fuit Empiricorum imprudentiā (b). Sic fibium olim, nec immemoritò, pro veneno habitum. At sperant-ne inoculationis Adversarii ut experimentis numero paucis, antiquis, fidem elevent experimentorum, quæ plurima, infinita & certissima sunt, quæ nunc, quæ quotidie, quæ variis in locis fiunt? Si etiam nunc valerent ista crimina, mirum oculatissimos Medicos fecellisse; aut si ea obseruare contigisset, hos in exercenda insertione, obstinato animo, perseverasse. Mirum magis homines tot malorum ream operationem perseveranter subiisse. Num Medicis in Britannia minus sunt perspicaces, minus humanitatis & patriæ amantes? Num ibidem minor parentum in liberos charitas? Num observantia minor hujus naturæ legis quæ vetat, ne quis alteri inferat malum, quod sibi ipsi inferri nollet? Hæc affirmare non quicquam audeat, quamvis aliam hac in re opinionem nostræ plebecula afferat Religionis diversitas. Vís-ne autem objecta non reformidare mala? Totum inoculationis negotium perito & prudenti Medico committe; non enim in recens artificium Medicos benigniores sperare debuit, qui illud ambitiosius efferendo, narrat scholasticos in Britannia sibi per jocum variolas inferere. Rem non iudicram, sed seriam censum corpori venenum intrudere. Ex spredo periculo temeritas, ex cautelis adhibitis securitas. Non empiricam, sed rationalem suademus operationem. Inoculationi subjiciendos notet Medicus, materiam inferendam feligat, tempus quo inferenda definit, operationem & vulnerum curationem consilio regat, remedia praescribat, ac digestam, per totum inoculationi dicatum spatium, moderetur. His legibus, methodum Parisiis usurpandam proponimus, ex quā civium multorum salus, omnium securitas affulget.

Ergo Parisinis Variolarum inoculatio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Petrus Arcelin.

M. Petrus Chevalier.

M. Franciscus Bernard.

M. Johannes le Thieullier.

M. Jacobus Verdelhan des

Moles, Serenissimi Principis Condæi Consiliarius & Medicus.

M. Claudius Person.

M. Petrus Lalouette.

M. Petrus-Josephus Macquer, Regia Scientiarum Academia Socius & Censor Regius.

M. Josephus-Maria-Franciscus de la Sône, Censor Regius & Regia Scientiarum Academia Socius.

Proponebat Parisiis PETRUS - JOSEPHUS MORISOT DES LANDES, Catalaunensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinae Parisiensis Baccalaureus, Theseos Auctor, A. R. S. H. 1755, a SEXTA AD MERIDIEM.